

Talousarvio 2025 TS 2026-2027

Laadintaohjeet



Katja Mäkelä
Talouspalvelut
23.5.2024



Loimaan kaupunki
PL 9, 32201 Loimaa
Ylistaronkatu 36, 32200 Loimaa
Puh. 02 76 110
loimaa.fi
etunimi.sukunimi@loimaa.fi

Sisällys

1. Talousarvioprosessin valmistelun lähtökohdat	3
2. Yleistä taloudesta	3
3. Kuntatalouden ennusteet	5
4. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne	6
5. Talousarviokehys	6
6. Talousarviorakenne	8
7. Investoinnit	9
8. Henkilöstö	10
9. Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät	10
10. Poistot.....	11
11. Arvonlisävero	11
12. Kokouspalkkiot.....	12
13. Tietohallintoon liittyvät menot	12
14. Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus	12
15. Konserniohjaus.....	13
16. Muuta huomioitavaa	14

1. Talousarvioprosessin valmistelun lähtökohdat

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä.

Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

Talousarvion valmistelusta vastaa kaupunginhallitus ja jokainen palveluala omalla toimialueellaan. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään sekä kunnan että kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioprosessi etenee talousarvion laadintaohjeen mukaisesti talouspalveluiden johdolla ja ohjeistuksen mukaisesti. Palvelualajohtajat vastaavat siitä, että vastuualueensa käyttötalouden talousarvioehdotus valmistuu ja käsitellään lautakunnissa aikataulun mukaisesti.

2. Yleistä taloudesta

Julkisen talouden rahoitusasema heikkeni vuonna 2023 hetkellisen paranemisen jälkeen. Alijäämä oli 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen eli 7,0 miljardia euroa. Julkisen talouden verotulot ja sosiaaliturvamaksut kasvoivat hitaasti, mutta menojen kasvu oli nopeaa. Erityisesti kulutusmenot, sosiaalietuudet ja korkomenot kasvoivat nopeasti. Tuloista kasvoivat erityisesti omaisuustulot. Heikkoa tulojen ja nopeaa menojen kasvua selittää yhtäältä talouden ja työllisyyden heikko kehitys, nopeana jatkunut hintojen ja kustannusten, erityisesti paikallishallinnon ostopalveluiden ja henkilöstökustannusten, nousu sekä etuuksien suuret indeksikorotukset ja mm. varautumiseen liittyvien kustannusten kasvu.

Julkisen talouden alijäämä heikkenee edelleen tänä vuonna 3,5 prosenttiin. Suhdanneltilanne jatkuu vaimeana, verotulojen kasvu on vaimeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotto supistuu. Loppuvuonna voimaan tuleva arvonlisäveron korotus lisää verotuloja jo vuonna 2024. Menoja kasvattavat korkomenojen kasvu ja investointimenot. Hallituksen päättämät sopeutustoimet kohentavat julkisen talouden tilannetta, mutta ne eivät riitä suunnan kääntämiseen vielä tänä vuonna. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää myös julkisen talouden rahoitusasemaa vuonna 2024. Vuonna 2025 menoja kasvattavat mm. suuret puolustushankinnat, mutta toisaalta hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt hallituksen sopeutustoimet kasvattavat julkisen talouden tuloja sekä vähentävät menoja merkittävästi. Julkisen talouden alijäämä kohenee alle 3 prosenttiin. Seuraavina vuosina rahoitusasema paranee edelleen ja asettuu noin alle 2 prosenttiin v. 2028. Perusjäämä eli julkisyhteisöjen rahoitusasema ilman korkomenoja on lähellä tasapainoa.

Hallituksen kevään kehysriihessä päättämät sopeutustoimet parantavat julkisen talouden rahoitusasemaa ja hidastavat velkaantumista. Velanottoa hidastaa myös hallituksen etuussäästöjen kanavointi sosiaaliturvarahastoilta muualle julkiseen talouteen. Velkaantuminen jatkuu hitaampana ja julkisen talouden velkasuhde nousee 84,4 prosenttiin. Sopeutustoimet vaikuttavat verotuloihin 1,5 mrd. euroa (staattinen vaikutus 1,8 mrd. euroa) ja menoihin ja muihin tuloihin 1,6 mrd. euroa.

Ilman lisätoimia julkisen talouden rahoitusasema jäisi ennustekaudella hyvin heikoksi. Alijäämä olisi usean vuoden ajan yli 3 % suhteessa BKT:hen. Myös velkaantuminen olisi hyvin nopeaa velkasuhteen lähentyessä jo 90 prosenttia v. 2028.

Vuonna 2024 verotulojen ja sosiaaliturvamaksujen kertymän kasvu on lähellä nollaa työttömyysvakuutusmaksun alentamisen takia. Vuosina 2025-2028 verotulojen ja sosiaaliturvamaksujen kertymä kasvaa keskimäärin 3,9 prosenttia vuodessa, mikä on hieman nopeampaa kuin BKT:n arvon keskimääräinen kasvu. Veroaste alenee vuonna 2024, mutta nousee sen jälkeen mm. hallituksen päättämien uusien verotoimien seurauksena. Veroaste pysyy ennustekauden lopussa lähellä 42 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Julkisyhteisöjen alasektoreista valtionhallinnon rahoitusasema heikkeni tuntuvasti vuonna 2023 jäädessä 8,2 mrd. alijäämäiseksi, mikä on 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Pääministeri Orpon hallituksen sopeutustoimista huolimatta valtionhallinnon rahoitusasema on alijäämäinen koko ennustejaksolla. Rahoitusaseman heikkoon asemaan vaikuttavat aikaisemmat menot kasvattavat toimet, hidas talouskasvu, verotulojen kasvun hidastuminen ja korkomenojen kasvaminen. Valtionhallinnon menot rasittavat lisäksi mm. F-35-hävittäjähanke, Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat lisämenot maanpuolustukseen, maahanmuuttoon ja huoltovarmuuteen.

Paikallishallinnon menot kasvoivat hyvin nopeasti v. 2023. Kuntahallinnon rahoitusasema heikkeni vuonna 2023 lähes 1,4 miljardia euroa alijäämäiseksi. Erityisesti kulutusmenot jäivät ennakoitua korkeammalle tasolle. Kuntahallinnon tilanne synkkenee tulevina vuosina hieman menojen kasvaessa ja talouden muuten kehittyessä vaimeasti, vaikkakin kevään 2024 kehysriihipäätökset vahvistavat kuntahallintoa.

Hyvinvointialueiden ensimmäinen toimintavuosi oli taloudellisesti vaikea. Sektorin rahoitusasema oli selvästi alijäämäinen, -0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alueiden menot kasvoivat nopeasti. Kasvun taustalla on ollut useita syitä palkkojen sopimuskorotuksista nopeaan inflaatioon ja henkilöstöpulaan. Tänä vuonna alueiden rahoitusasema pysyy ennallaan alueiden sopeutustoimien ansiosta. Vuonna 2025 rahoitusasema kohenee, kun valtion rahoituksessa huomioidaan v. 2023 toteutuneiden kustannusten ero rahoitukseen. Nopean kustannusten kasvun takia alueiden tilanne pysyy edelleen vaikeana. Hallitus päätti keväällä 2024 alueiden tehtävien muutoksista ja sopeutustoimista, jotka vähentävät saman verran alueiden valtion rahoitusta. Vaikka rahoitusasema ei näin muutu voivat muutokset helpottaa alueiden menopaineita.

Työeläkelaitosten ylijäämä oli vuonna 2023 noin 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Työeläkemenot jatkavat kasvuaan myös v. 2024 suurten indeksikorotusten myötä. Kasvu jatkuu myös myöhemmin, tosin maltillisempaan. Menojen nopeasta kasvusta huolimatta työeläkelaitokset pysyvät ylijäämäisinä. Ylijäämän kasvun tulevina vuosina mahdollistaa erityisesti sektorin saamat omaisuustulot, joiden arvioidaan kasvavan entisestään kohonneen korkotason myötä.

Vuonna 2023 muut sosiaaliturvarahastot olivat ylijäämäisiä noin 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Sektori painuu alijäämäiseksi vuonna 2024, kun työttömyysvakuutusmaksua alennetaan reippaasti. Muut sosiaalirahastot pysyvät ennustejaksolla alijäämäisinä, mutta lähellä tasapainoa.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma 2025-2028, kevät 2024

3. Kuntatalouden ennusteet

Kuntatalouden toimintamenoja kasvattaa vuosina 2025–2028 etenkin hintojen nousu. Koulutuksen palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi, mikä pitää toimintamenojen volyymikasvun negatiivisena. Poikkeuksen toimintamenojen laskevaan volyymikehitykseen muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Koulutuksen palvelutarpeen lasku ja pienenevä rahoitus haastavat toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen niitä kuntia, joissa lapsi- ja nuorisoiäluokat pienenevät.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 % vuodessa vuosina 2025–2028. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kustannuskehitykseen. Kunta-alan ansiokehityksen oletetaan ennusteessa olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa vuosina 2025–2027 kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Työvoiman saatavuuden heikkous ja tiukat kelpoisuusehdot vaikeuttavat palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta voivat myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa.

Hallituksen kevään 2024 kehysriihessä päättämät uudet sopeutustoimet kohdistuvat myös kuntasektoriin. Kehitysarvioon sisällytettyjen hallituksen päätösten nettovaikutus on kuitenkin kuntataloutta vahvistava. Vahvistaminen toteutetaan pääasiassa tulojen kautta, mutta myös kuntien menoja karsimalla. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisen arvioidaan parantavan kuntataloutta n. 75 milj. eurolla pienentämällä menoja n. 100 milj. eurolla rahoituksen vähentyessä 25 milj. eurolla. Säästöjä haetaan myös ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähentämällä, minkä oletetaan vähentävän menoja vastaavasti.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Muutos kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja reilulla 800 milj. eurolla v. 2025. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy v. 2025 henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Uudistus laajentaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta, mikä puolestaan heijastuu v. 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen seurauksena entistä suurempi vaikutus kuntatalouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys, jonka on ennustettu asettuvan noin 6,6 prosenttiin vuosina 2025–2028, sekä muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävissä kansaneläkeindeksissä. Hallitus on päättänyt muun muassa sosiaalietuuksiin, kuten työmarkkinatukeen, lastenhoidon tukiin ja peruspäivärahaan, liittyvästä indeksijäädystä vuosille 2024–2027.

Kuntien investointinäkymissä on merkittäviä eroja. Osassa kunnista investointien ennakoitaan pienenevän lähivuosina, mutta etenkin suurten kuntien

investointipaineet pitävät koko kuntatalouden investoinnit korkealla tasolla. Kunnilla on edelleen merkittäviä investointitarpeita mm. rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointien osuus bruttokansantuotteesta on pidetty painelaskelmassa vakiona tarkastelujakson loppuvuosina.

Lähde: VM Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025-2028, 25.4.2024

4. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne

Loimaan kaupungin talousarvio vuodelle 2024 valmisteltiin ns. nolla tulokseksi.

Loimaan kaupungin vuoden 2023 taloudellinen kehitys mukaili yleisesti kuntakentällä tapahtunutta kehitystä. Loimaan kaupungin tulos, 3,4 milj. euroa, oli usean muun kunnan tavoin positiivinen. Ilman soteuudistuksesta johtuvia verohäntiä kaupungin tulos olisi ollut alijäämäinen. Palkkojen sopimuskorotukset eivät olleet alkuperäisen talousarvion teon hetkellä tiedossa, joten nämä palkkakulut tulivat määrärahamuutoksien myötä talousarvioon 2023 kuluksi.

Soteuudistuksen jälkeen kunnalle jäi hoidettavakseen lainat ja tulevat investoinnit aiempaa pienemmällä tulorahoituksella. Näin ollen toiminnan ja talouden tasapainon huolellinen analysointi ja kulutason pitäminen maltillisena on myös tulevaisuudessa kunnan talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttamiseksi ja rakenteellisen alijäämän välttämiseksi ensiarvoisen tärkeää. Talouden tasapainottaminen, tuottojen ja kulujen tasapainon sekä talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on merkityksellistä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja jotta voidaan mahdollistaa tulevaisuuden investointeja.

Tämänhetkisten taustatietojen valossa kaupungin vuoden 2024 tulosennuste on toteumassa talousarvion mukaisesti. Talousarvioon tehdään määrärahamuutoksia valtionosuustuottoihin, jotka vahvistuivat vasta valtuuston talousarvion vahvistamisen jälkeen. Vastaavien viranhaltijoiden arvioimat, lautakuntien yhteenlasketut ennustetiedot sekä Kuntaliiton veroennuste huomioiden, kaupungin tulosennuste on 332 tuhatta euroa ylijäämäinen. Tulosennusteeseen vaikuttaa merkittävimmin valtionosuustulojen nousu verrattuna alkuperäiseen talousarvioon sekä kulupuolella 300 000 euroa lisäpoisto kiinteistöstä.

Tämänhetkinen maailman tilanne aiheuttaa epävarmuutta talouteen ja talouden ennustamiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Kaupungin tulosennustetta päivitetään sitä mukaa, kun uutta päivitettyä tietoa on saatavilla.

5. Talousarviokehys

Talousarviokehysten pohjalla on vuoden 2024 muutettu talousarvio sekä tämänhetkinen ennuste vuoden 2024 tuloksesta.

Palvelualojen tulee pyrkiä mahdollisimman pieneen kulukasvuun niiden kuluerien osalta, joita ei ole erikseen säädelty, jotta on mahdollista toteuttaa säädellyt (esim. työntekijämitoitus) ja välttämättömät toiminnalliset muutokset (esim. tarpeelliset järjestelmä uudistukset).

Käyttötalouden kustannuksiin vaikuttavat toiminnallisten muutosten lisäksi kunta-alan palkkojen korotukset. Kunta-ala on päässyt sopimukseen uusista työ- ja virkaehtosopimuksesta 2022 - 2025. Sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuoden 2025 osalta korotusprosentit ovat avoimet, koska sopimuskausi päättyy 30.4.2025.

Käytämme palkoissa 3 prosentin korotusprosentteja per vuosi.

Inflaatioprosenttina käytetään 2 %.

Energian, veden ja lämmön osalta käytetään 1-2 %.

Verotulot arvioidaan Kuntaliiton verotuloennusteen perusteella. Kehyksessä käytettävissä oleva viimeisin verotuloennuste on päivitetty 2.5.2024. Kuntaliiton asiantuntijoiden mukaan verotuloennusteet tullaan päivittämään heinä-elokuun aikana. Kunnan verotuloennustetta päivitetään ajantasaisesti.

Valtionosuudet arvioidaan Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaisina (29.4.2024). Valtakunnallisten valtionosuuslaskelmien muuttuessa myös kunnan valtionosuuksien määrää päivitetään ajantasaisesti.

Suomen hallituksen päätöksistä aiheutuvat vaikutukset tulee huomioida toimialojen talousarvion laadinnassa mahdollisena kehysten ylityksenä ja/tai alituksenä.

Kehystä tarkennetaan tarvittaessa elo-syyskuussa.

Loimaan kaupunki+vesi

Tuloslaskelma 1000 €	TP 2023	TA 2024+M	ENN2024	TAE2025	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tuotot ja kulut						
Toimintatuotot	11 712	11 487	11 487	11 716	11 885	9 024
Toimintakulut	-47 307	-47 511	-47 511	-50 627	-51 861	-51 978
Toimintakate	-35 595	-36 024	-36 024	-38 911	-39 976	-42 954
*verotulot	33 598	31 932	31 932	33 198	34 500	35 200
*valtionosuudet	10 288	9 571	9 571	10 717	10 955	11 174
*Rahoitustuotot ja -kulut	-368	-637	-456	-376	-337	-336
Vuosikate	7 923	4 842	5 023	4 628	5 142	3 084
*poistot	-4 428	-4 448	-4 666	-4 628	-4 780	-4780
Arvioitu tulos	3 495	394	357	0	362	-1 696
Taseen yli- ja alijäämä	7 834		8 191	8 191	8 553	6 857

Taulukkoa päivitetään, mikäli taustatietoihin tulee muutoksia.

Alustava toimialakohtainen kehys

1 000 €	Tuotot	Kulut	Netto
Kaupunginvaltuusto	0	-55	-55
Tarkastuslautakunta	0	-29	-29
Vaalilautakunta	50	-50	0
Vaikuttajatoimielimet	0	-20	-20
Konsernijohto	100	-3 360	-3 260
Elinvoima	800	-4 600	-3 800
Sivistyslautakunta	2 700	-27 925	-25 225
Elinympäristölautakunta	4 100	-11 402	-7 302
Loimaan Vesi Oy	3 966	-3 186	780
Koko kaupunki	11 716	-50 627	-38 911

Palkankorotus 3 % v. 2025 yhteensä n. 785 000 €

Kustannusten nousu 2 % yhteensä n. 500 000 €.

Te-palvelut kuluina elinvoimassa 1,3 milj. euroa

Sote-kiinteistöjen vuokratuotot + 2,5 milj. € vuosille 2025-2026

TE-palvelut tuottoina valtionosuuksissa 1,3 milj. euroa

6. Talousarviorakenne

Vuoden 2025 talousarvio ja 2026-2027 taloussuunnitelman rakenne:

Talousarvion sitovuustasot

Valtuustoon nähden sitovat tasot ovat:

Käyttötalous

Kaupunginvaltuusto

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Kaupunginhallitus

 konsernijohto

 elinvoima sis. työllisyyspalvelut

Sivistyslautakunta

 varhaiskasvatus

 perusopetus ja keskiasteen koulutus

 vapaa-aikapalvelut

Elinympäristölautakunta

 tekniikka- ja ympäristöpalvelut

Loimaan Vesi-liikelaitos

Investoinnit

Tuloslaskelma

verotulot ja valtionosuudet
rahoitustuotot ja rahoituskulut
satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoituslaskelma

antolainasaamisten muutos
pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen muutos

Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Loimaan Vesi-liikelaitos on kohderahoitteinen ja muut yksiköt ovat budjettirahoitteisia.

7. Investoinnit

Investointeihin varataan määrärahat (alv 0 %) kokonaiskustannusarvion mukaan.

-Investointiosan rakennushankkeiden osalta laatii elinympäristölautakunta

-lautakuntien on tehtävä rakentamishankkeiden investointiehdotukset yhteistyössä elinympäristölautakunnan kanssa viimeistään **syyskuussa 2024**.

-Investointiosan IT-hankkeet tulee toimittaa digipalvelupäällikkö Jari Suvilalle **viimeistään 30.9.2024**.

Investointihankkeista on määrärahaesityksen lisäksi esitettävä kokonaiskustannusarviot.

Investointiosaan ei saa sisällyttää määrärahaesityksiä, jotka eivät lisää kaupungin omaisuutta (esim. avustukset yksityisille). Investointiosaan budjetoidaan kiinteistöjen peruskorjaukset, jotka lisäävät kiinteistön käyttöomaisuusarvoa.

Kunnossapitohankkeet kuuluvat käyttötalousosaan.

Investointiosan tuloarviona esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin. Jos investointien valtionosuutta maksetaan jälkirahoitteisena, se otetaan kunnan talousarvioon bruttoperiaatteella (koko summa ko. vuodelle) sekä investointiosaan että rahoitusosaan.

Aktivointiraja investoinneista, jotka kuuluvat investointiosaan on 10 000 euroa. Käyttöomaisuusarvopaperit, osuudet ja osakkuudet sekä maa- ja vesialueet on aina aktivoitava käyttöomaisuuteen.

8. Henkilöstö

Kehyksessä palkkoja on korotettu 3 prosentilla. Käytetään v. 2025 budjetin laadinnassa 3 % korotuksia.

Toimialojen tulee huomioida henkilöstökuluja syötettäessä budjettiin mahdolliset sijaistamisen aiheuttamat palkkakulut. Mikäli palkkoja siirretään kustannuspaikoilta toiselle vuodesta 2024 poikkeavalla tavalla, tulee muutokset ilmoittaa Populuksen kautta palkkatoimistoon ja talousjohtajalle. Myös muut henkilömuutokset tulee ilmoittaa.

Kunnat maksavat palkkaperusteisen eläkemaksun lisäksi tasausmaksua. Tasausmaksu korvaa vuonna 2024 kuntatyönantajan eläkemenoperusteisen maksun. Tasausmaksu kirjataan tilille 4110 eläkevakuutusmaksut. Ennakkotieto vuodelle 2025 ei ole vielä käytettävissä. Tasausmaksun kokonaismäärä arvioidaan olevan nykyisen eläkemenoperusteisen maksun suuruusluokkaa.

Palkkakuluja syötettäessä korotetaan palkkakuluja 3 prosentilla vuoden 2024 tasosta. Palkkakulutietojen tarkistusta varten pyydä henkilöstökululistat palkkahallinnosta.

Sosiaalimaksut ajetaan palkkakulujen syöttämisen jälkeen keskitetyksi taloushallinnossa. Tästä sovitaan erikseen. Siihen asti anna olla vanhat luvut pohjalla. Budjettilukujen syötössä käytetään Opiferus-järjestelmää.

9. Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät

Sisäinen laskutus on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltyjen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoitavissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan. Sisäiset erät talousarviovaiheessa erotetaan ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma voidaan esittää.

Sisäiset eli kaupungin usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

menonsiirtokirjauksina

vyörytyksenä

sisäisinä vuokrina

Konsernihallinnon keskitetyt ja palvelualoille vyörytettävät palvelut ovat:

keskitetyt toimistopalvelut

keskitetyt it-palvelut

Näissä palveluissa vyörytysperusteena on budjetoitu palkka kustannuspaikoittain.

Elinympäristölautakunta vyöryttää ja laskuttaa omilla perusteillaan:

kiinteistöhuollon,
siivouksen,
ruokahuollon ja
kuljetuksen kustannukset.

Palvelualat maksavat lisäksi käytössään olevista toimitiloistaan sisäistä vuokraa.

Kiinteistöhuollon hallinnon kustannukset vyörytetään ennen laskutusta kiinteistöjen kustannuspaikoille ja sen jälkeen vuokratilakustannus lasketaan käytössä olevien neliöiden mukaan. Laitosmiesten tunnit on jaettu eri kiinteistöille

kiinteistöhuollon mitoituksen mukaan käyttäen laitosmiehestä 24 euron keskituntihintaa ja muut kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Vuokratilakustannuksessa on huomioitu poistot. Sisäinen vuokratilakustannus ei ole vertailukelpoinen ulkopuolisten toimijoiden kanssa, koska vuokrasta puuttuu pääomavuokratilakustannukseen kuuluva korjauskustannus.

Ruokahuollon kustannukset laskutetaan kustannuspaikoille kuukausilaskutuksella ja vuoden lopussa tehdään tarvittaessa tasauslaskutus. Mukana ruokahuollon kustannuksissa ei ole keittiön vuokratilakustannus. Kyseinen kustannus on kohdennettu suoraan palvelualueiden kustannuspaikoille ja löytyy kiinteistöjen vuokramenosta.

Siivouspalveluiden kustannukset laskutetaan kustannuspaikoille kuukausilaskutuksella ja vuoden lopussa tehdään tarvittaessa tasauslaskutus.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalospuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

Kuntatietoraportoinnin vuoksi hallinnon vyörytyksiin on tullut muutoksia. Nämä tekijät tulee huomioida talousarviota tehtäessä.

10. Poistot

Poistot on budjetoitu suunnitelmapoistojen määräisinä. Poistoja laskettaessa noudatetaan valtuuston 10.6.2024 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Kaupungin käytöstä poistuvien rakennusten jäännösarvopoistot on myös ennakoitava talousarviossa.

11. Arvonlisävero

Määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa lukuun ottamatta vähennysrajoitteisia toimintoja, joiden osalta arvonlisävero sisällytetään menoihin.

12. Kokouspalkkiot

Maksetaan voimassa olevan hallintosäännön 154 §:n mukaisesti.

13. Tietohallintoon liittyvät menot

IT-hankinnat kootaan pääsääntöisesti kaupunginhallituksen talousarvioon. Ne valmistellaan yhteistyössä IT-yksikön kanssa.

Rutiinihankintoja laajemmista kehittämishankkeista tulee tehdä projektikuvaus sekä

kannattavuuslaskelma tai muu selvitys hyöty- ja kustannusvaikutuksista.

14. Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus

Riskienhallinta ja sisäinen tarkastus on osa jokapäiväistä toimintaamme.

Kaupungissa voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnon ohje on hyväksytty valtuustossa 27.9.2021. Suosituksen mukaan talousarviolaadinnan yhteydessä tulee riskit arvioida kokonaisuudessaan ja kirjata olennaisimmat riskit talousarvioon. Talousarvion 2025 laadinnan yhteydessä riskit arvioidaan uuden ohjeessa annetun käytännön mukaisesti.

Loimaan kaupunki on linjannut arvioivansa riskejä ja epävarmuustekijöitä neljässä pääluokassa.

Strategiset riskit

- toimintaympäristö,
- asiakasympäristö,
- ympäristö,
- kilpailutilanteet,
- asukkaiden terveys,
- suuronnettomuudet,
- poliittiset riskit,
- lainsäädäntöön liittyvät riskit

Taloudelliset riskit

- verotulojen ja valtionosuuksien muutokset,
- rahoitus- ja korkoriskit,

- investointiriskit
- takaus- ja vakuutusriskit

Toiminnalliset riskit

- toiminnan suunnitteluun, - kehittämiseen,
- johtamiseen,
- hyvän hallintotavan noudattamatta jättämiseen,
- henkilöstöön,
- organisaatorakenteeseen,
- infran toimivuuteen,
- sopimukseen,
- hankintoihin,
- omaisuuteen,
- viestintään ja sidosryhmiin liittyviä riskejä

Vahinkoriskit

- henkilöriskit,
- omaisuusriskit,
- ympäristöriskit,
- kuntalaisiin kohdistuvat riskit,
- vastuuriskit,
- keskeytysriskit
- rikollisten toimintojen aiheuttamat riskit.

Lisäksi Loimaan kaupungissa toteutetaan lakisääteistä työsuojelullisten ja valmiuteen liittyvää riskiarviointia.

15. Konserniohjaus

Kaupunkikonserni on kaupungin tai yhden tai useamman muun yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Sisäinen konserni

Loimaan Vesi on liiketoimintaa harjoittava kunnallinen liikelaitos, jolla on muita toimintayksiköjä itsenäisempi asema. Loimaan Vesi-liikelaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin.

Ulkoinen konserni

Ulkoiseen konserniin kuuluvat ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta (yli 50 %) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistusosuuksien suhteessa. Liikelaitosten ja tytäryhtiöiden on otettava huomioon kaupunkistrategian tavoitteet ja laadittava vuosille 2025–2027 tulos- ja rahoituslaskelmat siten, että konsernin taloutta ei heikennetä ja kukin yhteisö tekee positiivisen tuloksen.

Muista tavoitteista neuvotellaan erikseen.

Liikelaitos

Sekä valtuusto että johtokunta voivat asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita. Liikelaitokselle asetettavat tavoitteet ovat ensisijaisesti tuotantotavoitteita.

Liikelaitoksen tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset.

Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omapääomaehtoisella rahoituksella. Loimaan Veden suunnittelukaudella 2025–2027 ylläpidettävä maksu- ja taksatasoa, jolla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa liikelaitoksen investoinnit, toimitilojen leasing-vuokrakustannukset ja toiminnan operatiiviset kustannukset. Loimaan Vesi -liikelaitoksen maksutuottoihin on konsernitasolla varattu korotuksia tuleville vuosille.

Tytäryhtiöt

Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Vuotuinen konsernitavoite asunto- ja kiinteistöpoliittisille yhtiöille on tullut tytäryhteisöjen kannattavuuden tehostaminen ja konsernin korjausrakentamisen omarahoitusosuudenparantaminen ja korjausvelan hallinta.

Kuntayhtymät

Konserniohjauksen piiriin kuuluu myös kaupungin suhde kuntayhtymiin. Kuntien ja kuntayhtymien talouden yhteen sovittelua helpottaa alijäämien kattamisvelvollisuuden ulottuminen myös kuntayhtymiin.

16. Muuta huomioitavaa

Vertailutiedot

Asukaslukuna käytetään vuoden 31.12.2023 lopun asukasmäärää 15 423.

Talousarviota laadittaessa menot ja tulot tulee kohdistaa oikeisiin tiliryhmiin. Lisätietoja antaa talousjohtaja Katja Mäkelä, katja.makela@loimaa.fi.